

Job 28
Dankstond

Preek dankstond 1993

Schriftlezing: JOB 5, ~~1-27~~
Schriftlezing: Matt. 9, 35-38

Gemeente van Jezus Christus,

Danken voor gewas en arbeid, daarin horen we drie woorden, en aan alle drie zal ik vanavond aandacht schenken.

I Danken is het eerste woord. Danken is een werkwoord in de allereerste plaats. Als je iemand wilt bedanken zul je zelf in beweging moeten komen. Misschien is het goed om u dat even af te vragen, waarom u vanavond eigenlijk naar hier bent gekomen. Is dat inderdaad uit dankbaarheid? En dankbaarheid waarvoor dan wel?

Of ben je eigenlijk om heel andere redenen naar hier gekomen? Misschien ben je wel gekomen, omdat de eigen dominee preekt? Of omdat er weer gepreekt wordt uit het boek Job? Of u bent naar hier gekomen zonder bepaalde verwachtingen, en vanuit het gevoel, dat je toch eigenlijk wel naar de kerk moet.

We vieren een dankstond. Ga dan maar eens na bij jezelf; Wat is er in mijn leven, waarvoor ik dankbaar zou kunnen zijn. Noem het maar eens op voor jezelf. Ik ben dankbaar voor..... En zie de personen voor je, waar je dankbaar voor bent, dat ze bij je leven horen.

Dan denk ik dat er in uw leven veel reden is om hier samen te komen. Danken is een werkwoord. En een werkwoord heeft een bepaalde richting. We noemen deze avond eigenlijk dankstond. En dat woord 'stond', dat betekent eigenlijk: Gebedstijd. Danken is bidden, en bidden heeft een bepaalde richting, en bidden heeft een vast adres.

De Allerhoogste, de Eeuwige God, Hij is degene, aan wie wij al onze dankbaarheid richten. Want van Hem geloven wij, dat Hij hemel en aarde gemaakt heeft. Van Hem zeggen dat Hij trouw blijft, dat Hij zegent. En daarom danken wij Hem. Wij danken Hem voor alle zegeningen, maar bovenal voor al die mensen, die voor ons een betekenis hebben. Wij danken God ook voor die ene mens Jezus Christus, die ons vanavond samenroept. Die Ene Zoon, die mens is geworden, en die ons ~~een~~ weg wijst naar Gods toekomst.

Ons danken is een gebed tot God, want Hij is de gever van alle goed.

II Met tweede woord is: Gewas. Nu is het zo, dat er hier niet zo heel veel mensen zijn, die hun brood verdienen met het bewerken van het land, dus dat begrip gewas spreekt misschien niet meteen zo aan.

Maar ik wil aan dat woord een wat diepere inhoud geven, n.a.v. woorden uit het boek Job. Op meerdere plaatsen in het boek Job wordt het beeld gebruikt van het graven naar verborgen schatten. In hoofdstuk 28 lezen we een lied over de wijsheid, en

daar stelt de dichter ook de vraag: Waar vindt je levenswijsheid, waar zijn de velden van inzicht.

En dan beschrijft Job hoe wij mensen door de eeuwen heen graven naar verborgen schatten. We lezen hoe de mensen steeds maar weer letterlijk de bodem uitgraven en de aarde overhoop halen om de schatten uit de bodem tevoorschijn te halen. Goud en zilver, ijzererts, koper en edelgesteente. En vandaag de dag zouden wij zeggen: Olie en gas uit de grond halen.

De mens is tot ontzaglijk veel dingen in staat. Veel meer kan de mens presteren dan de dieren, de dieren die eigenlijk alleen maar afgaan op hun intuïtie, en die dag in dag uit zoeken naar voedsel en een plek om te slapen.

Maar dat is voor de mens niet genoeg, nee, wij blijven graven naar verborgen rijkdommen. En we hebben de aarde zo georganiseerd, dat we ook in heel ons leven afhankelijk zijn van die grondstoffen. Wij moeten wel gas en olie uit de grond halen, want anders valt onze mooie wereld in elkaar en zitten we in de kou.

En als we door de jaren heen niet zoveel goud opgestapeld hadden dan zou onze economie in elkaar storten.

En wij graven maar en graven maar, en we zoeken naar nieuwe schatten, en we blijven maar doorgraven. Maar de wijsheid - waar wordt ze gevonden, waar zijn de velden van inzicht, vraagt het boek Job zich af?

Wij zijn zo verschrikkelijk afhankelijk van wat wij uit de bodem halen. En dat terwijl we weten, dat we daarmee de aarde kapot maken, terwijl we weten dat we de grond uitputten, terwijl we weten dat eenmaal de rijkdommen zullen opraken.

In heel het conciliair proces is geprobeerd om ons ervan te doordringen, dat deze aarde niet onuitputtelijk is. En als we de bijbel erop nalezen, dan is deze schepping ook niet bedoeld om uit te putten, nee, de grond is bedoeld om vruchten en gewassen te laten groeien, zodat wij te eten hebben. En van de overblijfselen van het gewas zullen de mensen een hut bouwen om te slapen. Maar de grote moeilijkheid is dat wij met onze grondstoffen en de uitputting van de aarde in een vicieuze cirkel zitten.

Als je als eenling besluit om maar geen bezine meer te gebruiken, dan is het maar de vraag of je daarmee de schepping helpt, of dat je alleen maar jezelf een rustig geweten geeft, en er verder niets verandert.

Maar wijsheid, zegt Job is met geen goud te betalen. Wijsheid is altijd meer en schoner dan het mooiste kristal, en zelfs het mooiste edelgesteente kan haar niet evenaren.

Waar komt dan de wijsheid vandaan, waar zijn de velden van inzicht? En dan lezen we die wonderlijke tekst vs. 22: Zelfs de dood en het verderf zeggen: Wij hebben een gerucht van wijsheid gehoord, de wijsheid is van God, zegt men.

Want God is immers degene die de bodemschatten heeft gemaakt, Hij bepaalde de maat van het water en de weg van de wind, Hij bepaalde hemel en aarde. En toen God de aarde gemaakt had en de mens om daarop te wonen, toen verkondigde God de wijsheid aan de mensen.

En God zei: Wijsheid is: God liefhebben en het kwade vermijden. En in wezen zijn we dan helemaal terug bij het begin, bij Genesis, in de hof van Eden, waar God zegt: Deze tuin is voor jullie om in te leven, ik heb haar voor jullie gemaakt, jullie moeten haar verzorgen. En in alles moet je ervoor zorgen dat je het met liefde doet, maar je moet wijken van het kwade, je mag niet eten van die ene boom van kennis van goed en kwaad.

We zijn weer terug bij af, zoals zovaak in onze weg met God, worden wij teruggebracht naar het begin. En dat is ook de enige weg. Als wij ons niet zouden realiseren, dat de aarde ooit goed was en volkomen, dan zouden wij daar ook nooit naar kunnen verlangen. Maar wij weten dat het anders kan in deze wereld, en daarom kunnen we ernaar verlangen. Verlangen dat de aarde goed zal zijn, verlangen naar de liefde van God en mens.

Dit alles kunnen we n.a.v. Job zeggen over dat tweede woord: Gewas. Samengevat: Wij zijn de rentmeesters van Gods goede schepping. En wij hebben er maar voor te zorgen dat de schade beperkt blijft.

Maar als ik me dan realiseer dat we in een vicieuze cirkel zitten met ons milieu en onze voedselketen dan vestig ik uiteindelijk mijn hoop op God zelf, dat Hij zelf ingrijpt op een goede dag, en dat er veel zal veranderen ten goede. Om die dag kunnen wij slechts bidden, maar op die dag van Gods koninkrijk blijf ik hopen.

Zouden we dat maar niet wensen, dat God zelf ingrijpt, ten goede?

En dan tenslotte het derde woord: Arbeid. En dat woord wil ik vanavond belichten vanuit de evangelielezing uit Matteus.

Tot nu toe ging het over het werk van God de Vader.

Nu gaat het over het werk van Jezus de Zoon. Over zijn arbeid onder de mensen. En we horen van Matteus hoe de aard is van Jezus werk en hou zijn houding is:

'Jezus verkondigde het evangelie van het koninkrijk, Jezus genas de zieken, en Hij was met ontferming bewogen over de mensen, van wie hij ziet dat ze afgemat zijn en opgejaagd, als schapen die geen herder hebben.'

En ik denk dat we ons in die mensen wel aardig kunnen herkennen. Afgemat, afgemat en opgejaagd door deze snelle wereld, opgejaagd door de macht van het geld, dwalend door een wirwar van regels en toestanden, dwalend als doelloze schapen.

En als ik denk aan de arbeid en de oneerlijke verdeling daarvan in onze maatschappij, dan komen er vandaag weer heel wat vragen boven tafel, of dat allemaal wel zo rechtvaardig is.

En waar is dan in deze wereld de houding van de Here Jezus terug te vinden? Waar vindt je in bedrijven en instellingen een houding van ontferming, een houding van liefde en bewogenheid over de mens? Waar vind je mensen die hart hebben voor hun personeel, die altijd de mens centraal stellen en niet het bedrijfsresultaat?

O ja, we kunnen ons goed herkennen in deze mensen. En zouden wij dan ook niet behoefte hebben aan de ontferming en liefde van Christus in deze opgejaagde wereld? Als wij zijn als schapen die geen herder hebben, is er dan niet bij ons een grote behoefte aan de arbeid van de Messias?

We mogen ons vanavond in gemoede afvragen: Hoe is het gesteld met de arbeid, en met de arbeiders zelf, hoe is het gesteld met de rechtvaardigheid en de liefde. Maar ook mogen we vragen: Hoe is het gesteld in ons leven met het werk van Christus. Kan zijn werk in ons voortgang vinden? Staan wij open voor zijn liefde, en willen we die liefde ook belichamen in ons leven?

Zijn wij bereid om vriendschap hoger te achten dan arbeid? Zijn wij bereid trouw aan elkaar hoger te achten dan de hoogte van ons maandsalaris?

Als we onszelf naar Christus durven noemen, dan hebben wij dat maar te proberen: Bij hem is trouw hoger dan bezit, bij Hem is vriendschap hoger dan arbeid.

Tenslotte komen we dan bij de tekst voor de verkondiging, en ook daarin gaat het over arbeid, maar ik wil het nu in het bijzonder hebben over de arbeid in de gemeente. In deze gemeente. Want in Matteus 9 zegt Jezus: 'De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. Bidt tot de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders uitzende in zijn oogst.'

Er zijn in de gemeente altijd maar weinig mensen, die het werk doen. Dat is zo en dat zal ook wel zo blijven. Maar er is een dreiging in de kerk dat het net zo gaat als in de landbouw. Daar hebben we de afgelopen decennia deze ontwikkeling gezien: Jaren terug had een boer nog vele arbeiders, maar zolangzamerhand wordt het vele werk door slechts weinige mensen meer gedaan. En om dan toch het werk gedaan te krijgen hebben we machines gebouwd.

Zo is het in de gemeente ook: Het vele werk moet gedaan worden door slechts enkelen. En voor de rest moet het dan maar als een machine gebeuren? Ik moet jullie eerlijk zeggen: Zo voel ik me soms ook wel, in het werk in de gemeente, als een machine. En dan zijn er steeds verschillende mensen die aan de knoppen zitten, of de machine moet harder draaien, omdat er niet genoeg werk wordt gedaan, zo denkt men. Maar we weten allemaal wat er met een machine gebeurt die te hard draait; Die raakt oververhit en gaat uiteindelijk kapot.

Kort geleden was er ook weer zo'n week, waarin de dominee's machine veel te hard heeft gedraaid. Wat er dan gebeurt, dat is, dat ik probeer om met zorg de vele werkzaamheden te doen. En naast de preek en de catechese probeer ik pastoraat aan zieken en bedroefden zogoed mogelijk na te komen.

Maar dan komt me daar toch in één week een kritiek los en dan komt er nog een conflict hier en een botsing daar bij, en dan raak ik oververhit.

Kort daarna hoorde ik twee opmerkingen uit de gemeente, die mij weer wat terug brachten in de werkelijkheid. De eerste opmerking was een opmerking van grote liefde: Ga op in je werk, maar ga er niet in ten onder. Ik heb het in mijn geheugen vastgeknoopt, die zin.

En de tweede opmerking was er één die ik u mee naar huis geef om maar eens over na te denken. Het zijn woorden die van belang zijn voor ons allemaal, voor hen die veel doen en voor hen die weinig doen of kunnen of willen doen. Het is een opmerking die heel binnenkort weer actueel zal worden als we nieuwe ambtsdragers gaan beroepen in de gemeente. De tweede opmerking luidt: Wie de gemeente wil bouwen moet een offer brengen.

Wij brengen vanavond een offer van dankbaarheid aan God, maar laat na deze dienst een ieder zich afvragen: Wat is eigenlijk mijn offer, waarmee ik help bij de opbouw van de gemeente?

Een ieder moge met het eigen geweten deze woorden overdenken: Wie de gemeente wil bouwen moet een offer brengen.

AMEN
